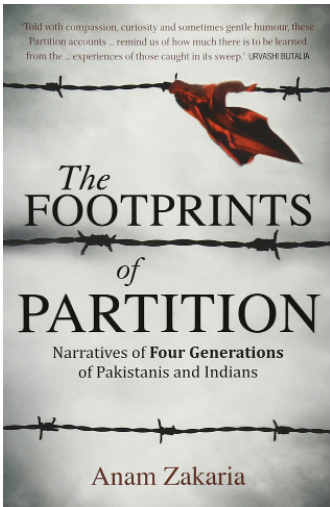

ปริทัศน์หนังสือ

“The Footprints of Partition”

ดร. อับดุลเราะฮมาน มูเก็ม³

เรื่องราวส่วนใหญ่ที่เรารับรู้เกี่ยวกับอินเดียและปากีสถานคือ ความขัดแย้ง ความรุนแรงและบาดแผลแห่งการแยกประเทศในปี ค.ศ. 1947 งานเขียนหลายเล่มสะท้อนภาพดังกล่าว แต่สำหรับ “ร่องรอยของการแยกประเทศ: คำบอกเล่าของชาวปากีสถานและอินเดีย 4 รุ่น” (The Footprints of Partition: Narratives of Four Generations of Pakistanis and Indians) ของ Anam Zakaria นักวิจัยชาวปากีสถาน ผู้เป็นหัวหน้าชุดทำงาน “ประวัติศาสตร์บอกเล่า” (Oral History Project) ในนาม The Citizens Archive of Pakistan (CAP) ที่ก่อตั้งในการจีและลาฮอร์

เมื่อปี ค.ศ. 2010 เพื่อเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การศึกษาเพื่อเป็นสะพานสันติภาพระหว่างชาวปากีสถานและอินเดีย โดยมุ่งเน้นกลุ่มคนรุ่นใหม่ทั้งสองประเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำงานร่วมกันได้

ในปี ค.ศ. 2015 สำนักพิมพ์ Harper Collins Publishers India ได้เผยแพร่

3 อับดุลเราะฮมาน มูเก็ม นักวิจัยประจำศูนย์เอเชียใต้ศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนของ Anam Zakaria ที่ได้ศึกษาผ่านการบอกเล่าเพื่อฉายภาพความรัก การเรียนรู้ระหว่างกัน รวมทั้งความผูกพันของผู้คนที่อยู่ 2 ฝั่งเส้นพรมแดนปากีสถานและอินเดีย อีกทั้งยังถ่ายทอดความทรงจำและความเจ็บปวดของผู้คนในช่วงแยกประเทศ งานเขียนชิ้นนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ The Border: Azad Qaidis (ด้านพรมแดน: อาซัดกัยดิส) Families Partitioned: When Home is Elsewhere (แยกครอบครัว: เมื่อบ้านคือสถานที่อื่น) Reclaiming Heritage: A Museum of Memories (การอ้างสิทธิ์มรดก: พิพิธภัณฑ์แห่งความทรงจำ) Redefining Partition: Bharat Se Rishta Kya? (การให้นิยามใหม่ของการแยกประเทศ: อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างเรากับอินเดีย)

Anam Zakaria ได้รับแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือเล่มนี้จากสิ่งที่บิดาอ่านและเขียน รวมถึงการแย่งริโมททีวีจากบิดาในสมัยตอนเด็กเพื่อรับชมในสิ่งที่สนใจ งานเขียนชิ้นนี้ได้รับรางวัล Karachi Literature Festival Prize for English Non-Fiction German Peace Prize ในปี ค.ศ. 2017 ในแต่ละส่วนก็บรรจุไปด้วยกลิ่นอายของเรื่องเล่าที่น่าสนใจ ซึ่งได้สะท้อนภาพความสัมพันธ์ของผู้คนบนเส้นแบ่งประเทศ Anam Zakaria เล่าถึงเรื่องแรงบันดาลใจจากฮารุนเกี่ยวกับชายแก่ชาวปากีสถาน อายุ 70 ปีที่ต้องการกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดในเมือง Amritsar ซึ่งตนเองได้จากมาตั้งแต่เล็กๆ ครั้งแยกประเทศ เขาตั้งใจเดินทางไปยัง Qadian ซึ่งเป็นสถานที่รวมตัวของชาวมุสลิมสังกัดแนวคิดอะมาดิยะฮ์ (Ahmadiyya) เขาไปถึงด่าน Wagah Border และมุ่งตรงไปยังเมือง Amritsar ด้วยรถบัส สำหรับการเดินทางระหว่างปากีสถานและอินเดียนั้นต้องใช้เอกสารอนุมัติ (Visa) ซึ่งระบุให้เขาไปได้แค่เพียงเมือง Qadian และไม่อนุญาตให้ไปยังสถานที่อื่น แม้ไม่ไกลจากนั้นจะเป็นบ้านเกิดของเขาก็ตามที ซึ่งเขาก็ไม่สามารถทำได้ บ่อยครั้งที่เขาเล่าถึงเรื่องนี้ เขาก็ร้องไห้ แม้การเยี่ยมบ้านเกิดคือความปรารถนาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต แต่เขาไม่สามารถทำได้ จนกระทั่งเสียชีวิตในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชาวฮินดู-มุสลิมก่อนการ

แยกประเทศ ซึ่งทั้งสองได้ไปมาหาสู่กันเพื่อร่วมงานเทศกาลศาสนา ไม่ว่าจะเป็นดิวัลลี (Diwali) หรือวันตรุษอิสลาม (Eid Day Festival) อีกทั้งยังมีเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และความต้องการกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดและขอโทษมิตรสหายที่เคยอาศัยร่วมชุมชนเดียวกันก่อนแยกประเทศ

เรื่องเล่าที่ทรงพลังมากที่สุดน่าจะเป็นเรื่องของ Vigar ชายที่มีอายุครบ 13 ปีในช่วงแยกประเทศ เขาทิ้งเครื่องญาติที่วางรกรากในเมืองเมรุต (Meerut) ประเทศอินเดียมาประมาณ 350 ปี แล้วมาอยู่ปากีสถาน เขาเดินทางกลับไปยังเมรุตครั้งสุดท้ายเมื่อปี ค.ศ. 1956 เมื่อพบกัน ญาติๆ มาล้อมรอบตัวเขาและร่ำไห้พลาถถึงแม่และพี่สาว ซึ่งทุกคนมีความเป็นห่วงซึ่งกันและกัน Vigar ได้เล่าว่า ทุกวันนี้ ครอบครัวของตนมีรายได้ครึ่งหนึ่งจากสวนมะม่วงในเมืองเมรุต ซึ่งผู้ที่คอยดูแลสวนให้เขานั้นคือเพื่อนบ้านชาวฮินดูและซิกข์ แม้เรื่องเล่าดังกล่าวค่อนข้างประทับใจ แต่ยังมีเรื่องเล่าอีกหลายเรื่องที่สะท้อนบาดแผลมากมายหลังจากการแยกประเทศ หนึ่งในนั้นคือ Sardar Vasudev Singh Bindra ที่อพยพมาจากเมือง Rawalpindi ซึ่งเขาได้กล่าวว่า “ไม่มีอะไรผิดพลาดในชีวิตคนเรา เรามีทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน การถูกยอมรับจากชุมชน ความมั่งคั่ง แต่หลังจากปี ค.ศ. 1947 เราไม่เหลืออะไรเลย”

อ่านเพิ่มเติม Anam Zakaria. (2015). *The Footprints of Partition: Narratives of Four Generations of Pakistanis and Indians*. New Delhi: Harper Collins Publishers India.